

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

BANKU UZRAUDZĪBA

Norādījumi par klātienes pārbaudēm un iekšējo modeļu izmeklēšanu

BANKENTOEZICHT

2018. gada septembris

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUJSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Saturs

Klātienes pārbažu un iekšējo modeļu izmeklēšanas veikšana	2
1. Pārbažu vispārējais regulējums	4
1.1. Nozīmīgo iestāžu uzraudzības kārtība	4
1.2. Ar pārbaudēm saistīto lēmumu pieņemšanas process	5
1.3. Pārbažu mērķis	6
1.4. Pārbažu neatkarība	7
1.5. Pārbaudes vadītāja loma	7
1.6. Pārbaudes komandas sastāvs	7
1.7. Pārrobežu sadarbība	8
2. Pārbaudes process	9
2.1. Dažādu pārbaudes posmu pārskats	9
2.2. Galveno pārbaudes posmu izklāsts	9
2.3. Pārbaudes rezultāti	15
3. Pārbaudēs piemērojamie principi	19
3.1. Pārbaudes komandas uzraudzības un izmeklēšanas pilnvaras	19
3.2. Pārbaudes komandas prakse	21
3.3. Pārbaudei pakļauto juridisko personu tiesības un uzraudzības iestādes gaidas	22
3.4. Pārbaudes laikā izmantotā valoda	26

Klātienes pārbaūžu un iekšējo modeļu izmeklēšanas veikšana

Ievads

Saskaņā ar Padomes 2013. gada 15. oktobra Regulu (ES) 1024/2013 (**VUM regula**)¹ Eiropas Centrālā banka (ECB) veic uzraudzības iestādes pienākumus, kombinējot neklātienes un klātienes uzraudzību ar mērķi nodrošināt padziļinātu un rūpīgu uzraudzīto iestāžu uzņēmējdarbības analīzi. Klātienes uzraudzības ietvaros tiek veiktas pārbaudes uz vietas jeb klātienes pārbaudes (turpmāk – **KP**) vai iekšējo modeļu izmeklēšana (**IMI**) (turpmāk kopā – **pārbaudes**), kā noteikts VUM regulas 12 pantā.

Vienkāršības labad šajā dokumentā nodalīsim **KP**, kas ir padziļināta izmeklēšana saistībā ar risku, riska kontroles mehānismiem un pārvaldību, un **IMI**, kas ir pašu kapitāla prasību aprēķināšanai izmantoto iekšējo modeļu padziļināts novērtējums, īpaši attiecībā uz metodoloģiju, ekonomisko piemērotību, riskiem, riska kontroles mehānismiem un pārvaldību. Abu veidu pārbaudes veic, balstoties uz iepriekš noteiktu darbības jomu, laika grafiku un resursu kopumu. Pārbaudes rezultātā tiek sagatavots ziņojums, kurā sīki izklāstīti konstatējumi.

ECB publicē šos norādījumus, kas caurredzamības politikas ietvaros sagatavoti ar Vienotajā uzraudzības mehānismā (**VUM**) iesaistīto dalībvalstu kompetento iestāžu (**VKI**) palīdzību. Norādījumu mērķis ir nodrošināt atsaucē dokumentu, kas būtu noderīgs uzraudzītajām iestādēm un citām juridiskām personām, kurās ECB plāno veikt klātienes pārbaudes, kā arī klātienes pārbaudes komandu darbam. Norādījumos aprakstīts pārbaudes process – no lēmuma uzsākt pārbaudi līdz pēcpārbaudes pasākumu posmam – un tajos izklāstīta labākā prakse, lai sekmētu sekmīgu sadarbību starp pārbaudei pakļautajām iestādēm un pārbaudes komandām.

Šie norādījumi attiecas uz šādām pārbaudēm: 1) nozīmīgo iestāžu (**NI**) pārbaudēm,² 2) mazāk nozīmīgo iestāžu (**MNI**) pārbaudēm, ja ECB nolēmusi tiešā veidā īstenot visas attiecīgās uzraudzības pilnvaras attiecībā uz kādu MNI,³ un 3) citu juridisko personu, kas norādītas VUM regulas 10. panta 1. punktā, īpaši trešo personu, ar kurām minētās kredītiestādes ir slēgušas ārpakalpojumu līgumus par funkcijām vai darbībām, un jebkuras citas tādas sabiedrības, uz kuru attiecas uzraudzība uz konsolidētiem pamatiem un kuras konsolidētās uzraudzības iestāde ir ECB⁴,

¹ Padomes 2013. gada 15. oktobra Regula (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.).

² Atbilstoši VUM regulas 6. panta 4. punktā sniegtajai definīcijai. Pārbaudes veic saskaņā ar tās pašas regulas 12. pantu.

³ Atbilstoši VUM regulas 6. panta 5. punkta b) apakšpunktam.

⁴ Atbilstoši VUM regulas 12. panta 1. punktam.

pārbaudēm. Attiecībā uz ikvienu no šiem gadījumiem tiek izmantots termins **"pārbaudei pakļautā juridiskā persona"**. Konkrēti ECB var īstenot pārbaudes:

- VUM iesaistītajās dalībvalstīs (turpmāk – iesaistītās dalībvalstis) ar VKI palīdzību;
- VUM neiesaistītajās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs (turpmāk – neiesaistītās dalībvalstis);
- ārpus ES esošajās valstīs.⁵

Taču šie norādījumi nav juridiski saistošs dokuments, un tie nekādā ziņā neaizstāj juridiskās prasības, kas izriet no attiecīgajiem piemērojamiem Savienības tiesību aktiem. Atšķirību gadījumā starp attiecīgajiem piemērojamiem tiesību aktiem un šiem norādījumiem noteicošie ir ES tiesību akti.

Šajos norādījumos nav aptvertas arī pārbaudes, kuras tiek veiktas ar ECB uzticētajiem uzraudzības uzdevumiem neiesaistītās jomās. Tas attiecas, piemēram, uz pārbaudēm, kas saistītas ar patērētāju aizsardzību vai finanšu sistēmas izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai teroristu finansēšanai,⁶ jo par šādām pārbaudēm joprojām atbildīga ir katra iesaistītā dalībvalsts.

Plānotās pārbaudes parasti iekļautas vienkāršotajās uzraudzības pārbaudes programmās (UPP)⁷, ko sastāda katrai NI uz 12 mēnešu periodu un iepriekš apspriež kopējās uzraudzības komandas koordinators un iestādes.

Norādījumi ietver trīs sadaļas:

- 1. sadaļa: vispārējais regulējums;
- 2. sadaļa: pārbaudes process;
- 3. sadaļa: pārbaudēs piemērojamie principi.

---

⁵ Sīkāku informāciju sk. 1.7. sadaļā "Pārrobežu sadarbība".

⁶ Skatīt VUM regulas 28. un 29. apsvērumu.

⁷ Vienkāršota UPP ir galveno plānoto uzraudzības darbību (neklātienas un klātienas) provizorisks augsta līmeņa grafiks, kurā nepieciešama iestādes tieša līdzdalība.

1. Pārbažu vispārējais regulējums

1.1. Nozīmīgo iestāžu uzraudzības kārtība

Kopš 2014. gada novembra ECB ir atbildīga par NI tiešu uzraudzību atbilstoši VUM regulas 4. pantam un ECB 2014. gada 16. aprīļa Regulas Nr. 468/2014 (**VUM pamatregula**)⁸ 43.–69. pantam.

1.1.1. Galvenie noteikumi attiecībā uz nozīmīgo iestāžu pārbaudēm

Galvenie noteikumi, kas regulē pārbaudes nozīmīgajās iestādēs, balstās uz turpmāk minētajiem trim dokumentiem:

- VUM regula, īpaši 12. pants;
- VUM pamatregula, īpaši 143. –146. pants;
- 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES, ko dēvē arī par Kapitāla prasību direktīvu IV (**CRD IV**)⁹, īpaši 65. panta 3. punkta c) apakšpunkts un 52., 53., 97., 99. un 118. pants, kā tas transponēts valsts tiesību aktos.

1.1.2. Uzraudzības valdes loma

Uzraudzības valde ir ECB iekšēja struktūra, kas atbildīga par ECB uzticēto banku uzraudzības uzdevumu plānošanu un izpildi. Konkrētāk, Uzraudzības valdei uzticēts sagatavot pabeigtus uzraudzības lēmumu projektus, kurus Padome pieņem saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru atbilstoši VUM regulas 26. panta 8. punktam un ECB reglamenta 13.g panta 2. punktam.

Atbilstoši VUM regulas 12. panta 3. punktam un VUM pamatregulas 143. pantam visas pārbaudes tiek veiktas, pamatojoties uz ECB uzraudzības lēmumu.

1.1.3. Kopējo uzraudzības komandu loma

Ikvienas NI pastāvīgā uzraudzība uzticēta kopējai uzraudzības komandai (**KUK**). Ikvienas KUK sastāvā ir uzraudzības darbinieki no ECB un VKI un to vada koordinators – ECB ģenerāldirektorāta darbinieks, kurš atbild par attiecīgās NI

⁸ Eiropas Centrālās bankas 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 468/2014, ar ko izveido Vienotā uzraudzības mehānisma pamatstruktūru Eiropas Centrālās bankas sadarbībai ar nacionālajām kompetentajām un norīkotajām iestādēm (VUM pamatregula) (OV L 141, 14.05.2014., 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību (OV L 176, 27.06.2013., 338. lpp.).

mikrolīmeņa uzraudzību. KUK koordinātoram palīdz apakškoordinātori, kas ir iesaistītās VKI darbinieki.

KUK piedalās klātienē darbā dažādos veidos, t.sk. 1) sagatavojot (UPP), 2) pārbaudes laikā sazinoties ar pārbaudes komandu un 3) sagatavojot ieteikumus par lēmumu projektiem¹⁰, kas tiek pieņemti pārbaudes konstatējumu rezultātā, vai sagatavojot šos lēmumu projektus/piedaloties to pieņemšanā, kā arī vēlākā laika posmā veicot papildu kontroli saistībā ar jebkāda veida koriģējošām darbībām vai uzraudzības pasākumiem.

Tikšanās ar KUK bankas telpās un KUK uzraudzības vizītes, kas tiek rīkotas vispārējās uzraudzības funkcijas ietvaros (piemēram, padziļinātās pārbaudes vai kāda specifiska jautājuma padziļināta analīze, kas tiek veikta pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās vairāku dienu garumā), nav pārbaudes un nav aptvertas šajos norādījumos.

1.1.4. ECB loma pārbaudēs

Pārbaudes papildina pastāvīgo uzraudzību. ECB pastāvīgi uztur padziļinātu informāciju par katru kredītiestādi, veicot pastāvīgo neklātienē uzraudzību, kas pamatā balstās uz kredītiestādes sniegtajiem datiem, un veicot pārbaudes, lai arī pārliecinātos par pastāvīgās uzraudzības procesā izmantotās informācijas precizitāti.

Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas (Centralizēto klātienē pārbaudžu nodaļa un Iekšējo modeļu nodaļa) atbild par pārbaudžu pastāvīgu monitorēšanu un vienotu, augstu kvalitātes standartu piemērošanas nodrošināšanu visās pārbaudēs. Šajā nolūkā tās cieši sadarbojas ar KUK un VKI.

1.2. Ar pārbaudēm saistīto lēmumu pieņemšanas process

Saskaņā ar CRD IV 99. pantu par pārbaudēm tiek lemts saskaņā ar oficiālu plānu, kas tiek apstiprināts vismaz reizi gadā un koriģēts gada laikā. Pārbaudes veic, pamatojoties uz ECB uzraudzības lēmumu, kurā noteikts katras pārbaudes priekšmets un nolūks¹¹.

Plānotās pārbaudes ietilpst UPP, bet pārbaudes bez iepriekšējas uzraudzītās iestādes informēšanas tiek noteiktas, reaģējot uz kādu notikumu vai pārkāpumu, kas noticis kredītiestādē vai kredītiestāžu grupā un kam nepieciešama tūlītēja uzraudzības darbība.

¹⁰ Vairumā gadījumu pēc iekšējo modeļu pārbaudes tiek sagatavots lēmuma projekts. Parasti lēmumu projektus par iekšējiem modeļiem sagatavo ECB Iekšējo modeļu nodaļa un KUK to pārbauda pirms iesniegšanas Uzraudzības valdei. Sīkāku informāciju par pārbaudžu rezultātiem sk. 2.3.1. sadaļā.

¹¹ VUM regulas 9., 11. un 12. pants un VUM pamatregulas 142. un 143. pants.

1.3. Pārbaūžu mērķis

Pārbaūžu mērķis ir sniegt padziļinātu analīzi par dažādiem riskiem, iekšējās kontroles sistēmām, uzņēmējdarbības modeļiem un pārvaldību. Pārbaudes tiek veiktas pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās atbilstoši iepriekš noteiktam apjomam un laika grafikam. Taču nepieciešamības gadījumā pārbaudes laikā tās apjomu un laika grafiku var mainīt. Konkrētāk, pārbaūžu mērķis ir šāds:

- pārbaudīt un novērtēt piemītošo risku, kam pakļauta iestāde, līmeni, raksturu un iezīmes, ņemot vērā arī iestādes riska kultūru;
- pārbaudīt un novērtēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas korporatīvās vadības un iekšējās kontroles sistēmas atbilstību un kvalitāti, ņemot vērā tās uzņēmējdarbības un risku raksturu;
- novērtēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas kontroles sistēmas un risku vadības procesus, īpaši pievēršot uzmanību nepilnību un ievainojamības, kas varētu ietekmēt tās pašu kapitālu, konstatēšanai;
- novērtēt bilances posteņu kvalitāti un pārbaudei pakļautās juridiskās personas finanšu stāvokli;
- novērtēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas uzņēmējdarbības modeli;
- novērtēt pārbaudei pakļautās juridiskās personas atbilstību banku darbību regulējošām prasībām un – attiecībā uz iekšējiem modeļiem – tiesību aktu prasībām saistībā ar iekšējiem modeļiem, kas izmantoti kapitāla prasību aprēķināšanai (sākotnējā apstiprināšana, būtiskas pārmaiņas, paplašinājumi, ieviešana, pastāvīga daļēja izmantošana vai atgriešanās pie mazāk sarežģītām metodēm).

Pārbaudes VUM ietvaros veic kā daļu no vispārējā uzraudzības procesa. Ņemot vērā uzraudzības principus attiecībā uz VUM darbību, pārbaudēm jābūt:

- **Balstītām uz risku**, piemērojot vispārēji atzītus jēdzienus un metodes, vienlaikus par prioritāti nosakot darbu saistībā ar tām pārbaudītajām jomām vai darbībām, kurās konstatēts augstāks risks vai zemāks kontroles līmenis;
- **Proporcionālām**, samērīgām attiecībā pret pārbaudei pakļautās juridiskās personas lielumu, darbību un riska profilu. Šā principa īstenošana veicina arī efektīvu klātienē resursu izlietojumu;
- **Visaptverošām**, jo uzraudzības pieeju evolūcija arvien vairāk diktējusi nepieciešamību uzraugiem veikt pārbaudāmās jomas vai darbības padziļinātākas pārbaudes, izmantojot vairāk uz spriedumiem balstītu novērtējumu un gūstot labāku izpratni par uzraudzīto finanšu iestāžu risku profilu un darbības jomām. Pārbaudēm ir vitāli svarīga nozīme, jo tās dod uzraugiem iespēju iegūt dziļāku izpratni, pamatojoties uz vērtīgo informāciju, kas tiek iegūta, veicot pārbaudes bez starpniekiem;

- **Vērstām uz nākotni**, raugoties tālāk par aktuālajiem un vēsturiskajiem datiem, lai paredzētu nākotnē iespējamo ietekmi;
- **Orientētām uz darbību**, t.i., to rezultātā jātiek noteiktām koriģējošām darbībām un/vai korektīviem pasākumiem, kas kredītiestādei jāveic saskaņā ar KUK monitorētu laika grafiku.

1.4. Pārbaucēju neatkarība

Pārbaudes vadītājs un pārbaudes komanda darbojas neatkarīgi no KUK, bet sadarbībā ar to. Kad ir pieņemts lēmums par pārbaudes veikšanu, par tā īstenošanu vienpersoniski atbild pārbaudes vadītājs, kura uzdevums ir sagatavot ziņojumu, kurā ietverti pārbaudes komandas konstatējumi.

1.5. Pārbaudes vadītāja loma

Saskaņā ar VUM pamatregulas 144. pantu ECB par pārbaudes vadītāju ieceļ ECB vai VKI darbinieku, un tas uzņemas pārbaudes vadīšanu. Atbilstoši ECB piemērotajam neatkarības principam attiecībā uz klātieni un neklātieni pienākumiem KUK loceklis var būt pārbaudes komandas sastāvā, taču viņu nevar iecelt par pārbaudes vadītāju.

Pārbaudes vadītājs ir pārbaudei pakļautās juridiskās personas galvenā kontaktpersona jautājumos, uz kuriem attiecas pārbaude. Pārbaudes vadītājs vada pārbaudes komandu, organizē dažādos pārbaudes soļus un ir vienīgais pārbaudes komandas loceklis, kurš paraksta pārbaudes ziņojumu. Pārbaudes vadītājs ir atbildīgs par to, lai atbilstošās ECB nodaļas un vadītāji tiktu informēti par pārbaudes progresu.

Ja pārbaudes vadītājs nevar pildīt savus pienākumus un tā vietā stājas cita persona, KUK iespējami ātri informē par to pārbaudei pakļauto juridisko personu.

1.6. Pārbaudes komandas sastāvs

VUM pamatregulas 144. pants paredz, ka ECB sadarbībā ar VKI ir atbildīga par pārbaudes komandu izveidi un to sastāvu.

Pārbaudes komandas sastāvā var būt ECB inspektori, uzraugi no pārbaudei pakļauto juridiskās iestādes iesaistītās dalībvalsts VKI un uzraugi no citām VKI, kā arī KUK locekļi vai citas ECB autorizētas personas. Citas ECB autorizētas personas var būt, piemēram, ārējie konsultanti, kuri pārbaudes laikā tiek uzskatīti par parastiem komandas locekļiem. Par visiem komandas locekļiem neatkarīgi no to piederības atbild projekta vadītājs un tie strādā ECB vārdā. Ārējiem uzņēmumiem ir līgumisks pienākums ievērot ECB stingrās dienesta noslēpuma prasības. Šiem

uzņēmumiem un to darbiniekiem šajā sakarā jāparaksta individuālas vienošanās par konfidencialitāti.

ECB ieceļ pārbaudes komandas locekļus, kas veic visas nepieciešamās pārbaudes pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās.¹²

1.7. Pārrobežu sadarbība

Pārbaudēs, kuras ECB nolēmusi veikt, tiek ņemtas vērā jebkādas sadarbības vienošanās vai līgumi, kas saskaņā ar atbilstošo spēkā esošo likumdošanu noslēgti ar to jurisdikciju, kurās paredzēts veikt attiecīgo pārbaudi, uzraudzības iestādēm. Pārbaudes tiek veiktas tikai 1) saskaņā ar šādu vienošanos un 2) pēc tam, kad saņemta piekrišana no attiecīgajām iestādēm jurisdikcijā, kurā jāveic pārbaudes.

---

¹² VUM regulas 12. panta 1. punkts un VUM pamatregulas 143. pants.

2. Pārbaudes process

2.1. Dažādu pārbaudes posmu pārskats

Diagrammā uzskaitīti pārbaudes posmi, un tālāk sniegts sīkāks to skaidrojums.

1. attēls

Pārbaudes posmi

	Atsauce uz norādījumu punktu
	1) Pārbaudei pakļautās juridiskās personas informēšana par pārbaudi 2.2.1.
	2) Pirmais informācijas pieprasījums 2.2.1.
	3) Atklāšanas sanāksme 2.2.2.
	4) Klātienes datu vākšanas posms 2.2.2.
	5) Noslēguma sanāksme, pamatojoties uz ziņojuma projektu 3.2.2.
	6) Gala ziņojums 3.2.2.
	7) Beigu sanāksme 2.3.1.
	8) Pārbaudei pakļautās personas rīcības plāna projekts Pārbaudei pakļautās personas galīgais rīcības plāns 2.3.2. Pārbaudei pakļautās personas rīcības plāna īstenošanas kontrole

2.2. Galveno pārbaudes posmu izklāsts

2.2.1. Sagatavošanas posms

Apstiprinājums

Sagatavošanas posma sākumā tiek apstiprināta visu iesaistīto personu pieejamība un gatavība pārbaudei. Attiecībā uz KP tā vienmēr ir pilnīgi iekšēja procedūra. Attiecībā uz IMI var būt iesaistīta arī pārbaudei pakļautā juridiskā persona. Vairumā gadījumu ECB nodrošina standartizētu veidņu kopumu, kas iestādēm jāiesniedz pat pirms pieteikšanās uz iekšējā modeļa apstiprināšanu vai modeļa pārmaiņām

(pirmspieteikuma dokumentācija). To mērķis ir palīdzēt pārbaudes komandai sagatavošanās darbā un signalizēt, vai iestāde ir gatava iesniegt oficiālo pieteikumu. Šādos gadījumos pārbaudei pakļautā juridiskā persona tiek informēta par ECB viedokli attiecībā uz tās gatavību iesniegt oficiālu pieteikumu.

Paziņojums par pārbaudes uzsākšanu

Pārbaudes vadītājs tiek oficiāli apstiprināts amatā ar ECB apstiprinājuma vēstuli.

ECB paziņo pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai par lēmumu uzsākt pārbaudi, izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas 3.3.1. sadaļā "Tiesības tikt informētam par pārbaudes uzsākšanu" minētie īpašie apstākļi. Paziņojumu parasti nosūta dažas nedēļas (bet vismaz piecas darbadienas) pirms dienas, kad ar atklāšanas sanākumi paredzēts sākt pārbaudi.¹³

ECB informē pārbaudei pakļauto juridisko personu, nosūtot vēstuli tās ieceltajam valdes vai uzraudzības padomes pārstāvim. Ja pārbaudi veic kredītiestāžu grupai, kuras mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, vai pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, paziņojumu parasti nosūta mātesuzņēmumam, kam, savukārt, jāinformē attiecīgie meitasuzņēmumi par gaidāmo pārbaudi. Paziņojuma vēstulē norādīts pārbaudes vadītāja vārds un pārbaudes temats un mērķis.

Pārbaudes ziņojums

Pārbaudes vadītājs sadarbojas ar atbildīgo KUK, lai izveidotu visatbilstošāko plānu efektīvai pārbaudes mērķu sasniegšanai. Ciešā sadarbībā viņi apmainās ar būtisko informāciju un sagatavo pārbaudes ziņojumu, izklāstot pārbaudes pamatojumu, apjomu un mērķus. Pārbaudes vadītājs deleģē uzdevumus pārbaudes komandas locekļiem, tiklīdz tiek panākta vienošanās par ziņojumu, un to pārbaudījis Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāts.

Pirmais informācijas pieprasījums

Pārbaudes vadītājs pirms atklāšanas sanāksmes nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai informāciju par komandas locekļu identitāti, kuri piedalīsies pārbaudē un pēc iespējas drīzāk nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai pirmo informācijas pieprasījumu. Informācijas pieprasījumā jānorāda informācija, kas pārbaudes komandas ieskatā ir nepieciešama pārbaudes uzsākšanai. Ja iestādei ir jautājumi par pieprasīto informāciju, tai nekavējoties jāsažinās ar pārbaudes vadītāju un jālūdz paskaidrojums.

---

¹³ VUM pamatregulas 145. panta 1. punkts.

Pirmā informācijas pieprasījuma ietvaros pārbaudes vadītājs lūdz savai komandai nodrošināt fizisku darba vietu, kā arī visu pārbaudes veikšanai nepieciešamo informācijas tehnoloģiju (IT) un komunikācijas aprīkojumu (sk. 3.3.3. sadaļu "Darba apstākļi"). Pieprasītā informācija parasti ietver pārbaudei pakļautās juridiskās personas organizācijas shēmu, procedūras apraksts par pārbaudes apjomu un jebkuru citu nepieciešamo informāciju (piemēram, datu ierakstiem ar portfeļu informāciju). Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai var lūgt iesniegt pirmajā informācijas pieprasījumā minētos dokumentus vai informāciju līdz atklāšanas sanāksmei, lai vajadzības gadījumā attiecīgos jautājumus varētu apspriest sanāksmē. Pārbaudes laikā var tik pieprasīta arī papildu informācija par pārbaudes apjomu.

2.2.2. Izmeklēšanas posms

Atklāšanas sanāksme

Kad ECB nosūtījusi pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai paziņojumu par gaidāmo pārbaudi, pārbaudes vadītājs sazinās ar attiecīgo juridiskās personas pārstāvi, lai pārliecinātos, vai pirms atklāšanas sanāksmes un tās laikā sniedzamā informācija ir pieejama, kā arī sniegtu atbildes uz jebkādiem ar pieprasījumu saistītiem jautājumiem. Pēc tam pārbaudes vadītājs nosaka atklāšanas sanāksmes datumu. Pārbaude tiek oficiāli atklāta šajā sanāksmē.

Atklāšanas sanāksme ir pirmā oficiālā sanāksme, kurā piedalās pārbaudei pakļautā juridiskā persona un pārbaudes komanda. To organizē un vada pārbaudes vadītājs un tā notiek pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās. Pārbaudes laikā visas sanāksmes parasti tiek rīkotas pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās (sk. 3.1. sadaļu "Tiesības uz piekļuvi uzņēmējdarbības telpām").

Pārbaudes vadītājs informē KUK koordinātoru par atklāšanas sanāksmi. Atklāšanas sanāksmē var piedalīties KUK koordinātors, citi KUK locekļi, kā arī Mikroliemeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas pārstāvji.

Lai atklāšanas sanāksme būtu efektīva, tai jābūt pietiekami elastīgai ilguma un dalībnieku ziņā. Sanāksmē jāpiedalās visai pārbaudes komandai, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams komandas locekļu skaita vai citu apstākļu dēļ.

Šīs sanāksmes laikā pārbaudes vadītājs iepazīstina komandu ar pārbaudei pakļautās juridiskās personas vadību. Pārbaudes vadītājs šīs sanāksmes laikā papildina paziņojuma vēstulē sniegto informāciju un sniedz detalizētu informāciju par pārbaudes mērķiem un apjomu, kā arī apraksta dažādos pārbaudes posmus, īpaši pirmo sanāksmju plānošanu.

Atklāšanas sanāksmē jāpiedalās pārbaudei pakļautās juridiskās personas vadības līmeņa pārstāvim. Tam jābūt pārbaudei pakļautās jomas vadības struktūras loceklim (kas veic izpildfunkcijas) vai attiecīgajam augstākā līmeņa vadītājam, ja neviens vadības struktūras loceklis (kas veic izpildfunkcijas) nav atbildīgs par attiecīgo jomu

(turpmāk tekstā abos gadījumos "attiecīgais vadītājs"). Ja nepieciešams, pārbaudes vadītājs var norādīt citas personas, kurām jāierodas uz sanākumi. Var arī tikt paziņots pirmais izmeklēšanas pārbaudžu pagaidu grafiks.

Sanāksmes laikā pārbaudes vadītājs var lūgt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai kopumā iepazīstināt ar tās organizatorisko struktūru, uzņēmējdarbības modeli, stratēģiju, pārvaldības politiku un procedūrām, kā arī tās galvenajiem procesiem ar pārbaudi saistītajās jomās. Attiecīgā gadījumā pārbaudes vadītājs var arī lūgt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai nosaukt galvenās kontaktpersonas katrā no jomām.

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai vajadzētu izmantot iespēju atklāšanas sanāksmē noskaidrot jebkuru ar pārbaudi saistītu jautājumu. Pārbaudes komanda sanāksmē var arī noteikt termiņus, līdz kuriem iesniedzama jebkura pieprasītā un vēl nesniegtā informācija.

Darba programmas izpilde

Pēc atklāšanas sanāksmes pārbaudes komanda uzsāk izmeklēšanu pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās. Izmeklēšanas posms ietver intervijas, kā arī procedūru, ziņojumu un failu pārbaudi. Tiek vākti pierādījumi, lai nodrošinātu revīzijas izsekojamību attiecībā uz jebkādam pārbaudes komandas konstatētām nepilnībām.

Ņemot vērā plašo pārbaudes metožu klāstu, turpmākais saraksts nav pilnīgs.

- **Novērošana, informācijas verificēšana un analīze:** mērķis ir pārbaudīt un analizēt juridiskās personas sniegto informāciju, kā arī novērot ar to saistītos procesus. Ņemot to vērā, pārbaudes komandai jāpiešķir piekļuve visai pieprasītajai informācijai (tikai lasīšanas režīmā) un visām attiecīgajām IT sistēmām (sk. 3.3.3. sadaļu "Darba apstākļi"), kā norādīts VUM regulas 11. pantā.
- **Mērķintervijas:** tiekoties ar attiecīgajiem darbiniekiem pārbaudei pakļautās juridiskās personas telpās, pārbaudes komanda vāc informāciju ar pārbaudi saistītajās jomās un salīdzina dokumentētos procesus un organizatoriskās struktūras ar juridiskās personas praksi. Interviju laikā komanda var īpaši pievērsties šiem aspektiem. Svarīgās intervijās piedalās vismaz divi inspektori.
- **Sniegtās informācijas salīdzināšana ar faktisko situāciju:** šīs pārbaudes metodes mērķis ir pārliecināties, vai process, ko ievēro pārbaudei pakļautā juridiskā persona atbilstoši tās sniegtajai informācijai, tiek faktiski piemērots praksē. Tas ļauj komandai labāk novērtēt procedūru konsekvenci, kā arī konstatēt to trūkumus un nepilnības.
- **Izlases veidošana/atsevišķu gadījumu izpēte:** izlase (piemēram, individuālu kredītsaistību vai citu saimniecisku darījumu izlase) tiek veidota, lai apstiprinātu izpētes rezultātus un ļautu inspektoriem novērtēt iestādes risku pārvaldības

kvalitāti. Izlases veidošanai ir arī būtiska nozīme problēmu un/vai risku konstatēšanā, turklāt tā palīdz novērtēt to nopietnību. Var tikt piemērotas arī ekstrapolēšanas metodes, un šādā gadījumā pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiks nodrošināta šo metožu caurredzamība.

- **Datu apstiprināšana:** pārbaudei pakļautās juridiskās personas datu integritāte, precizitāte un konsekvence jāpārbauda, veicot pārrēķinus un salīdzinošās novērtēšanas analīzi vai pat pieprasot darījuma partneru apstiprinājumu (nosūtot apstiprinājuma pieprasījumus).
- **Modeļu pārbaude:** pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek lūgts pārbaudīt savu modeļu darbību un to rezultātus dažādos hipotētiskos un vēsturiskos tirgus apstākļos (piemēram, piemērojot scenāriju analīzi).

Izmeklēšanas posmā pārbaudes komandai ir iespēja rīkot starpposma sanāksmes, lai pirms pārbaudes noslēguma sanāksmes ar pārbaudei pakļauto juridisko personu darba līmenī apspriestu sākotnējos faktus un konstatējumus (sk. 3.3.1. sadaļu "Tiesības tikt informētam par pārbaudes rezultātiem"). Šajā nolūkā pārbaudes komanda var nosūtīt dokumentu projektus pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai. Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai pamatoti ir iespēja arī pieprasīt starpposma sanāksmes ar pārbaudes komandu.

2.2.3. Ziņošanas posms

Pārbaudes rezultātus formulē pārbaudes ziņojumā vai modeļu novērtējuma ziņojumā (ar terminu "ziņojums" apzīmē abus minētos ziņojumus). Ziņojuma pamatā ir visā pārbaudes laikā veiktās izmeklēšanas secinājumi. Tajā ietverts kopsavilkums, secinājumu uzskaitījums un ziņojuma teksts. Ziņojumam var būt pievienoti pielikumi.

Pārbaudes rezultāti tiek iedalīti pēc to faktiskās vai potenciālās ietekmes uz pārbaudei pakļautās juridiskās personas finansiālo situāciju, pašu kapitāla līmeni vai pašu kapitāla prasībām, uz ko attiecās pārbaude, iekšējo pārvaldību, riska kontroli un vadību. Ietekmi iedala šādi:

- a) maza ietekme (F1);
- b) mērena ietekme (F2);
- c) liela ietekme (F3);
- d) ļoti liela ietekme (F4).

Pēc ziņojuma projekta pabeigšanas to nosūta Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgajai nodaļai (Centralizēto klātienes pārbaudžu nodaļa vai Iekšējo modeļu nodaļa), kā arī attiecīgajai VKI, lai tā veiktu konsekvences pārbaudi, iespējams, apspriežoties ar pārbaudes vadītāju. Ņemot vērā konsekvences pārbaudes rezultātā saņemtos komentārus, pārbaudes vadītājs sagatavo ziņojuma projektu nosūtīšanai pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai. Iestādēm, kuras pieprasījušas ECB ar tām sazināties valsts valodā, tiek sagatavots ziņojuma projekta

tulkojums izvēlētajā valodā, ja vien iestāde nav citādi vienojusies ar ECB (kopumā vai attiecībā uz konkrētu dokumentu), jo tādējādi tie paātrināts process. Iestādes var izvēlēties neizmantojot tiesības saņemt ziņojuma projektu valsts valodā, tādējādi neietekmējot nākotnes procedūras.

Pārbaudes vadītājs nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai pārbaudes ziņojuma projektu un standartizētu komentāru veidni. Pārbaudei pakļautā juridiskā persona var aizpildīt komentāru veidni. Pamatojoties uz ziņojuma projektu, pārbaudes vadītājs rīko pārbaudes noslēguma sanāksmi un aicina tajā piedalīties personas, kuras faktiski vada pārbaudei pakļautās juridiskās personas uzņēmējdarbību.

Pārbaudes noslēguma sanāksmes mērķis ir apspriest ziņojumu ar pārbaudei pakļauto juridisko personu. Sanāksmi vada pārbaudes vadītājs, un tajā aicināti piedalīties Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas, VKI, kā arī KUK pārstāvji. Ziņojuma projekts jānosūta dažas dienas pirms sanāksmes, lai pārbaudei pakļautā juridiskā persona varētu tai pienācīgi sagatavoties. Ja pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, paziņojuma projektu var nosūtīt arī mātesuzņēmumam. Ja pārbaudi veic kredītiestāžu grupām, kuru mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, ziņojuma projektu nosūta mātesuzņēmumam.

Pārbaudes noslēguma sanāsmē pārbaudes vadītājs izklāsta pārbaudes rezultātus. Šajā saistībā pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai ir iespēja iesniegt rakstiskus komentārus divu nedēļu laikā no projekta oficiālās saņemšanas dienas (sk. 3.3.1. sadaļu "Iespēja komentēt faktus un konstatējumus").

Pēc tam pārbaudes vadītājs noslēdz ziņojuma projektu, ja nepieciešams, ņemot vērā saņemtos komentārus. Pēc tam pārbaudes vadītājs komentāru veidnē sniedz savas atbildes uz komentāriem un pievieno to gala ziņojumam. To paraksta pārbaudes vadītājs. Gala ziņojumu nosūta attiecīgajai pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai. Ja pārbaudi veic tādu kredītiestāžu grupai, kuru mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, vai pārbaudei pakļautā juridiskā persona ir meitasuzņēmums, kura mātesuzņēmums atrodas iesaistītajā dalībvalstī, noslēguma ziņojumu nosūta mātesuzņēmumam.

KP gadījumā ziņojums kalpo par pamatu 1) pēcpārbaudes pasākumu vēstules projektu, kurā ieteiktas darbības, lai koriģētu ziņojumā minētās nepilnības, vai 2) lēmuma projektu, kurā noteikti saistoši uzraudzības pasākumi šo nepilnību koriģēšanai.

Konkrētos IMI gadījumos ziņojums kalpo par pamatu lēmuma projektam, kurā paziņots rezultāts attiecībā uz modeļa apstiprināšanas vai modeļa pārmaiņu apstiprināšanas (ja nepieciešams), vai modeļa novērtējuma pieteikumu. 2. attēlā uzskaitītas ziņošanas posma daļas.

2. attēls

Ziņošanas posma daļas

- 1) Pārbaude/tiek sagatavots novērtējuma ziņojums
- 2) Tiek pabeigtas konsekvences pārbaudes
- 3) Ziņojuma projekts tiek nosūtīts iestādei
- 4) Tiek rīkota pārbaudes noslēguma sanāksme
- 5) Tiek saņemti pārbaudei pakļautās juridiskās personas komentāri, un ziņojums tiek attiecīgi pārskatīts
- 6) Ziņojums tiek pabeigts, pārbaudes vadītājs to paraksta, un tas tiek nosūtīts pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai
- 7) Tiek sagatavots pēcpārbaudes pasākumu vēstules projekts, t.sk. noteiktas koriģējošās darbības, vai arī tiek sagatavots lēmuma projekts
- 8) Pēcpārbaudes vēstules projekts/lēmuma projekts tiek nosūtīts pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai
- 9) Tiek rīkota beigu sanāksme (atbilstošos gadījumos)

2.3. Pārbaudes rezultāti

2.3.1. Pieprasīto koriģējošo darbību paziņošana

Pēdējā pārbaudes posmā ECB var sniegt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jebkādus ieteikumus vai noteikt tai nepieciešamos uzraudzības pasākumus, izmantojot vienu no diviem instrumentiem.

Pirmajam instrumentam – vēstulei, kurā norādīts, ko uzraudzības iestāde sagaida, – ir operatīvs raksturs un to galvenokārt piemēro KP. Tā nav juridiski saistoša, un tai nav nepieciešams Uzraudzības valdes lēmums. Tādējādi netiek izmantota ar ECB lēmuma pieņemšanu saistītā oficiālā procedūra, t.sk. tiesības tikt uzklausītam.

Konsultējoties ar Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgo nodaļu, KUK koordinators nosūta pēcpārbaudes pasākumu vēstules projektu, kurā ietverti pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai adresētie ieteikumi. Klātienes pārbaužu gadījumā tas tiek darīts pirms beigu sanāksmes.¹⁴ Beigu sanāksmē, kuru rīko un vada KUK koordinators, piedalās arī pārbaudes vadītājs un, iespējams, Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgās nodaļas pārstāvji. Šīs sanāksmes mērķis ir informēt pārbaudei pakļauto juridisko personu par jebkādiem ieteiktajiem pēcpārbaudes pasākumiem. Pēc beigu sanāksmes, kas oficiāli noslēdz pārbaudes

¹⁴ IMI process neparedz beigu sanāksmi.

ziņošanas posmu, pārbaudei pakļautā juridiskā persona, kā arī attiecīgā(-s) VKI saņem no ECB galīgo pēcpārbaudes pasākumu dokumentu.

Otrs instruments ir ECB uzraudzības lēmums, kas adresēts pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai un kas ietver juridiski saistošus uzraudzības pasākumus. IMI gadījumā tas ietver arī ECB novērtējumu attiecībā uz sākotnējo modeļa apstiprināšanas vai modeļa pārmaiņu apstiprināšanas (ja nepieciešams), vai esoša modeļa novērtējuma pieteikumu.

Šāda lēmuma pieņemšanā tiek ievērota VUM regulas 26. panta 8. punktā paredzētā iebildumu neizteikšanas procedūra, kā arī VUM regulas 22. pantā noteiktie taisnīga procesa principi, kas sīkāk skaidroti VUM pamatregulas 25.–35. pantā (t.sk. ietekmētās puses uzklauššana).

KUK sagatavo lēmuma projekta priekšlikumu. Attiecībā uz IMI priekšlikumu sagatavo Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgā nodaļa iesniegšanai Uzraudzības valdei. Šādos gadījumos priekšlikumu, kura pamatā ir ziņojums un konsekvences pārbaūžu rezultāti, nosūta KUK pārskatīšanai.

Lēmuma projekts (gan attiecībā uz KP, gan IMI) pēc tam tiek iesniegts Uzraudzības valdei un pēc apstiprinājuma saņemšanas pilnīgais lēmuma projekts tiek nosūtīts pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai atbilstoši VUM pamatregulas 31. pantā noteiktajām tiesībām tikt uzklaušītai. Uzklauššanas perioda beigās¹⁵ KUK vai (attiecībā uz IMI) Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāta attiecīgā nodaļa atbild uz pārbaudei pakļautās juridiskās personas komentāriem un attiecīgā gadījumā pārskata lēmuma projektu. Pēc tam pārskatīto lēmuma projektu vēlreiz iesniedz Uzraudzības valdei un, kad tā sniegusi piekrišanu, Padome to pieņem saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Galīgo ECB lēmumu nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai, un tas stājas spēkā nekavējoties.

Attiecībā uz lēmumiem, kas pieņemti pēc IMI veikšanas papildus tam, ka ECB uzraudzības lēmumā tiek izvērtēts iestādes apstiprinājuma pieprasījums, ar šo lēmumu var īstenot arī citas uzraudzības pilnvaras, īpaši kādā no tālāk minētajiem veidiem.

- a) Nosacījumi: ja pastāv nosacījumi, ECB atļauja izmantot, mainīt vai paplašināt iekšējo modeli juridiski nav spēkā līdz brīdim, kad pārbaudei pakļautā juridiskā persona veikusi konkrētas koriģējošās darbības, lai nodrošinātu atbilstību juridiskai prasībai.
- b) Ierobežojumi: ierobežo vai maina modeļa izmantošanas veidu. Ierobežojums var būt, piemēram, aizliegums izmantot modeli konkrētiem portfeļiem, savukārt grozījumi var, piemēram, noteikt pārmaiņas attiecībā uz konkrēta modeļa parametru vērtībām vai aprēķinātajām pašu kapitāla prasībām. Jebkura veida ierobežojumu piemēro ar datumu, kurā stājas spēkā ar lēmumu piešķirtā

¹⁵ Parasti uzklauššanas periods ilgst divas nedēļas. Tomēr pārbaudei pakļautā juridiskā persona var lūgt pagarināt šo periodu vai arī nosūtīt komentārus agrāk.

atļauja, t.i., parasti nekavējoties, ja vien lēmumā nav noteikts konkrēts datums, ar kuru jāsāk izmantot jauno modeli.

- c) Pienākumi: pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai noteiktās korigējošās darbības, kuras nepieciešamas, lai nodrošinātu atbilstību juridiskai prasībai, neatliekot vai neierobežojot iekšējā modeļa izmantošanu. Pienākumi ietver pieprasīto korigējošo darbību pabeigšanas termiņu.
- d) Ieteikumi: pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai ieteiktās darbības. Atšķirībā no pienākumiem ieteikumi nav juridiski saistoši.

Ja netiek ievērots ierobežojums vai arī netiek sniegts pietiekams pierādījums par pienākumu izpildi noteiktajā termiņā, ECB var pārskatīt atļaujas noteikumus, t.sk., iespējams, atsaukt visu lēmumu vai tā daļu.

Vairumā gadījumu IMI rezultātā tiek pieņemts lēmums, bet KP rezultātā – ieteikums.

2.3.2. Pēcpārbaudes pasākumu posms

Ieteikumi un rīcības plāns

KUK atbild par pēcpārbaudes pasākumu posmu.

Kā aprakstīts 2.3.1. sadaļā "Pieprasīto korigējošo darbību paziņošana", ECB nosūta pārbaudei pakļautās juridiskās personas izpilddirektoram galīgo pēcpārbaudes pasākumu vēstuli/lēmumu (KP gadījumā) vai galīgo lēmumu (IMI gadījumā), kurā aprakstītas ieteiktās/ nepieciešamās darbības vai uzraudzības pasākumi, kā arī norādīti to termiņi.

Ja pārbaudes rezultātā tiek pieņemts lēmums, pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai otrajā posmā un līdz ECB noteiktajam datumam jānosūta atbilde, t.sk. tās rīcības plāns, aprakstot, kādā veidā tiks nodrošināti ECB pieprasītie korektīvie pasākumi. Šī posma mērķis ir nodrošināt, ka pārbaudei pakļautā juridiskā persona savlaicīgi veic ECB pieprasītās darbības. Šīs atbildes saturu novērtē KUK koordinators.

Pēcpārbaudes pasākumi, kas jāveic pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai

KUK koordinators atbild par pārbaudei pakļautās juridiskās personas korektīvo pasākumu īstenošanas kontroli līdz brīdim, kad pasākumi pabeigti. Juridiskā persona var noteikt prasību līdz noteiktam starposma termiņam nosūtīt KUK koordinātoram ar korigējošajām darbībām saistīto aktuālo informāciju.

Pienākot rīcības plānā noteiktajam termiņam, ECB var nolemt:

- pabeigt pēcpārbaudes pasākumu posmu¹⁶, ja tā uzskata, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas darbības pilnībā atbilst pēcpārbaudes prasībai;
- pieprasīt papildu informāciju, lai koriģētu rīcības plānu.

Ja pārbaudei pakļautā juridiskā persona nav noteiktajā laikā īstenojusi lēmumā noteiktos pasākumus, ECB ir pilnvarota piemērot uzraudzības pasākumus.¹⁷

---

¹⁶ Vienošanās beigt pēcpārbaudes pasākumu posmu var būt atkarīga no tā, vai pārbaudei pakļautā juridiskā persona izpildījusi lēmumā noteiktos pienākumus.

¹⁷ ECB ir saņēmusi disciplināras pilnvaras, kuru ietvaros tai ir tiesības piemērot administratīvas sankcijas un pasākumus, kas vērsti uz banku krīzes novēršanu un risināšanu. Šajā saistībā visiem Uzraudzības valdes lēmumiem jātiek apstiprinātiem ECB Padomē, piemērojot iebildumu neizteikšanas procedūru atbilstoši VUM regulas 26. panta 8. punktam un 2014. gada 22. janvāra Lēmuma ECB/2014/1, ar ko groza Lēmumu ECB/2004/2, ar kuru pieņem Eiropas Centrālās bankas Reglamentu, 13.g pantam.

3. Pārbaudēs piemērojamie principi

3.1. Pārbaudes komandas uzraudzības un izmeklēšanas pilnvaras

Vispārīgi pienākumi

Pārbaudes pienācīgu un efektīvu veikšanu jāizvirza par inspektoru un pārbaudei pakļautās juridiskās personas kopīgu mērķi. Pārbaudei pakļautās juridiskās personas iekšējos noteikumus un politiku nedrīkst ļaunprātīgi izmantot, lai traucētu šā mērķa sasniegšanu.

Tiesības uz piekļuvi uzņēmējdarbības telpām

Lai veiktu izmeklēšanu, pārbaudes komandai ir tiesības piekļūt pārbaudei pakļauto juridisko personu, uz kurām attiecas pārbaudes, komercdarbībā izmantotajām telpām¹⁸.

Apjoms, kādā tiek nodrošināta īpašuma aizsardzība, atkarīgs no valstu tiesību aktu īpatnībām. Šajā sakarā saskaņā ar VUM regulas 13. pantu ECB jāievēro tie valstu tiesību akti, kas no tiesu iestādēm pieprasa iepriekšēju atļauju attiecībā uz pārbaudēm.

Tiesības pieprasīt jebkādu informāciju vai dokumentu

Ciktāl tas attiecas uz pārbaudi, pārbaudes komanda var veikt visu vajadzīgo izmeklēšanu attiecībā uz jebkuru VUM regulas 10. panta 1. daļā¹⁹ minēto personu, kas veic uzņēmējdarbību vai atrodas kādā no iesaistītajām dalībvalstīm, vai jebkuru citu tādu sabiedrību, uz kuru attiecas uzraudzība uz konsolidētiem pamatiem un kuras konsolidētās uzraudzības iestāde ir ECB. Tāpēc attiecībā uz pārbaudes tvērumā iekļautajām darbībām un operācijām pārbaudes komandai ir tiesības²⁰:

- pieprasīt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai sniegt jebkādu informāciju, paskaidrojumu vai pamatojumu;

¹⁸ VUM regulas 12. panta 2. punkts un VUM pamatregulas 143. panta 3. punkts.

¹⁹ Kredītiestādes, finanšu pārvaldītājsabiedrības, jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības un jauktas darbības pārvaldītājsabiedrības, kas veic uzņēmējdarbību iesaistītajās dalībvalstīs, kā arī personas, kas pieder šim struktūrām, un trešās personas, ar kurām minētās struktūras ir slēgušas ārpakalpojumu līgumus par funkcijām vai darbībām.

²⁰ Saskaņā ar VUM regulas 10. un 11. pantu un VUM pamatregulas 139. pantu.

- saņemt un pārbaudīt jebkuru un jebkāda rakstura dokumentu (piemēram, grāmatvedību un lietvedību, reģistrus, līgumus, pārskatus, oficiālus ziņojumus, grāmatvedības dokumentus un metodisku dokumentāciju), kas tai vajadzīgs;
- iegūt šo dokumentu kopijas un izrakstus, ja tie nav iesniegti elektroniski;
- veikt pārbaudes, izmantojot piekļuvi tikai lasīšanas režīmā visām attiecīgajām pārbaudei pakļautās juridiskās personas izmantotajām IT sistēmām, datubāzēm, IT rīkiem, elektroniskajiem failiem un datiem.

Tiesības saņemt paskaidrojumus

Pārbaudes komandai ir tiesības saņemt rakstiskus vai mutiskus paskaidrojumus no jebkuras VUM regulas 10. panta 1. punktā minētās personas – neatkarīgi no tās statusa –, kas var sniegt izmeklēšanai noderīgu informāciju un dokumentus. Izmantojot šīs pilnvaras un atbilstoši pieprasītās informācijas raksturam, pārbaudes komanda var pieprasīt pārbaudei pakļautās juridiskās personas pārstāvju vai kvalificēto speciālistu sadarbību²¹.

ECB arī var intervēt jebkuru citu personu, kas piekrīt intervijai, lai savāktu informāciju, kas saistīta ar izmeklēšanas priekšmetu.

Informācijas apmaiņa ar ārējiem revidentiem

Saskaņā ar CRD IV 56. panta f) punktu un Regulas (ES) Nr. 537/2014 par īpašām prasībām attiecībā uz obligātajām revīzijām sabiedriskas nozīmes struktūrās 12. panta 2. punktu,²² pārbaudes vadītājs var sazināties ar revidentiem, kas saskaņā ar tiesību aktiem revidē pārbaudei pakļauto juridisko personu, lai savāktu visu ar pārbaudes tvērumu saistīto informāciju un/vai attiecīgos viedokļus.

Tiesības lūgt VKI palīdzību pretošanās gadījumā

Saskaņā ar VUM regulas 12. panta 5. punktu gadījumā, ja kāda persona pretojas pārbaudes veikšanai, attiecīgā VKI sniedz pārbaudes vadītājam nepieciešamo palīdzību saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

²¹ Saskaņā ar VUM regulas 11. pantu.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 537/2014 par īpašām prasībām attiecībā uz obligātajām revīzijām sabiedriskas nozīmes struktūrās (OV L 158, 27.05.2014., 77. lpp.).

3.2. Pārbaudes komandas prakse

Pārbaudes komanda darbojas ētiskā un profesionālā veidā atbilstoši piemērojamajiem likumiem, regulām un profesionālajām procedūrām. Tā ņem vērā pārbaudei pakļautās struktūras darbības ierobežojumus, ciktāl tas nekavē izmeklēšanas procesu.

Dienesta noslēpums

VUM regulas 27. pantā noteikti ECB dienesta noslēpuma standarti VUM kontekstā. Šajā saistībā *"Uzraudzības valdes locekļiem, ECB personālam un personālam, ko norīkojušas iesaistītās dalībvalstis un kas veic uzraudzības pienākumus, pat pēc pienākumu pildīšanas izbeigšanas ir jāievēro dienesta noslēpuma prasības, kas izklāstītas ECBS un ECB Statūtu 37. pantā un attiecīgajos Savienības tiesību aktos"*.

Turklāt CRD IV 53. pantā (piemērots attiecīgajos valstu tiesību aktos) noteiktais dienesta noslēpuma pienākums ir saistošs visām personām, kas strādā vai ir strādājušas kompetentajās iestādēs, kā arī revidentiem un ekspertiem, kas darbojas kompetento iestāžu uzdevumā. Dienesta noslēpums ietver vispārējo pienākumu neatklāt informāciju, kas iegūta, pildot dienesta pienākumus, izņemot tiesību aktos noteiktos gadījumus.

Ārējiem uzņēmumiem ir līgumisks pienākums ievērot ECB stingrās dienesta noslēpuma prasības. Šiem uzņēmumiem un to darbiniekiem šajā sakarā jāparaksta individuālas vienošanās par konfidencialitāti. Pārbaudes laikā tiek ieviesti papildu pasākumi, lai dalīšanās ar konfidenciāliem datiem notiktu tikai gadījumos, kad tas nepieciešams, un tie tiktu aizsargāti augstākajā iespējamajā aizsardzības līmenī.

Dienesta noslēpums attiecas uz faktiem, darbību un publiski nepieejamu informāciju, ko pārbaudes komanda uzzinājusi pārbaudes laikā. Tas attiecas uz visu pārbaudi laikā iegūto konfidenciālo informāciju.

Neatkarība un objektivitāte

ECB ar valstu kompetento iestāžu, kuras nodrošina pārbaudi resursus, palīdzību jānodrošina, ka pārbaudes komandas dalībnieki izvairās no jebkāda interešu konflikta.

ECB 2015. gada 12. marta pamatnostādnes²³ 10. panta 3. punktā paredzēti noteikumi, kas jāievēro pārbaudes laikā attiecībā uz priekšrocību saņemšanas aizliegumu: *"Atkāpjoties no 2. punkta, atbrīvojumus nenosaka attiecībā uz priekšrocībām, ko piedāvā kredītiestādes ECB vai NKI darbiniekiem pārbaudi uz*

²³ ECB 2015. gada 12. marta Pamatnostādne, ar ko nosaka Vienotā uzraudzības mehānisma ētikas regulējuma principus (ECB/2015/12), OV L 135, 02.06.2015., 29. lpp.

vietas vai revīzijas braucienu laikā, izņemot niecīgas vērtības viesmīlības apliecinājumus, kas tiek piedāvāti ar darbu saistītu sanāksmju laikā".

Pārbaudes komandai jāatturas no jebkāda padoma vai personīgā viedokļa sniegšanas attiecībā uz izmeklēšanu.

Atbilstība pārbaudei pakļautās juridiskās personas iekšējiem noteikumiem

Pārbaudes komandai jānodrošina atbilstība pārbaudei pakļautās juridiskās personas iekšējiem noteikumiem attiecībā uz datu aizsardzību, informācijas sistēmām un fizisko piekļuvi telpām atbilstoši pārbaudei pakļautās juridiskās personas norādēm, ciktāl tās ir saskaņā ar pārbaudes vajadzībām. Pārbaudes komanda nedrīkst nesankcionēti izmantot izmeklēšanas vajadzībām nodrošināto aprīkojumu vai piekļuvi. Komandai jāspēj lasīšanas režīmā piekļūt attiecīgajām informācijas sistēmām un datubāzēm, taču tā nedrīkst pieprasīt vai pieņemt piekļuves tiesības, kas ļauj veikt izmaiņas dokumentos vai iekšējos datos.

3.3. Pārbaudei pakļauto juridisko personu tiesības un uzraudzības iestādes gaidas

3.3.1. Pārbaudei pakļauto juridisko personu tiesības

Tiesības tikt informētam par pārbaudes uzsākšanu

Kā norādīts VUM pamatregulas 145. panta 1. punktā, ECB vismaz piecas darbdienu pirms pārbaudes sākšanas paziņo pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai lēmumu par pārbaudes veikšanu. Tomēr, ievērojot minētās regulas 145. panta 2. punktu, ja tas nepieciešams *pārbaudes pienācīgai un efektīvai veikšanai*, ECB var veikt pārbaudi, iepriekš par to neinformējot attiecīgo uzraudzīto iestādi.

Iespēja komentēt faktus un konstatējumus

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek dota iespēja iesniegt rakstiskus komentārus par ziņojuma projekta saturu divu nedēļu laikā. Šajos komentāros jāaplūko kopsavilkums un svarīgākie konstatējumi, un tie jāiesniedz komentāru veidnē (tabula ar trim ailēm), ko pārbaudei pakļautā juridiskā persona saņems kopā ar ziņojuma projektu. Pirmo aili izmanto, lai norādītu ziņojuma projekta daļas, ko pārbaudei pakļautā juridiskā persona vēlas komentēt, otrajā ailē pārbaudei pakļautā juridiskā persona sniedz komentārus par ziņojumu un trešo aili izmanto pārbaudes vadītājs, lai sniegtu atbildes uz saņemtajiem komentāriem. Aizpildītā komentāru

veidne tiks pievienota galīgajam ziņojumam kā pielikums. Pārbaudes vadītājs ņem vērā saņemtos komentārus, sagatavojot ziņojuma galīgo versiju pēc noslēguma sanāksmes.

Tiesības tikt informētam par pārbaudes rezultātiem

Pārbaudes laikā pārbaudei pakļautās juridiskās personas augstākā līmeņa vadība var lūgt pārbaudes vadītājam rīkot vienu vai vairākas starpposma sanāksmes, lai tajās apspriestu pārbaudes gaitu vai jebkuru citu saistītu jautājumu. Šajās sanāksmēs pārbaudei pakļautā juridiskā persona var izteikt savus novērojumus par pārbaudes ietvaros veikto izmeklēšanu, lai pievērstu uzmanību jebkādai noderīgai informācijai. Pirms šādas sanāksmes rīkošanas pārbaudei pakļautā juridiskā persona jāinformē par apspriedes tematiem, kā arī sanāksmes pamatojumu un mērķiem.

Pēc izmeklēšanas pabeigšanas tiek sagatavots ziņojums. Ziņojuma projektā ietverti fakti un konstatējumi, kurus pārbaudes vadītājs pārbaudes noslēguma sanāksmē apspriež ar pārbaudei pakļauto juridisko personu.

Pārbaudei pakļautā juridiskā persona var iepazīties ar pārbaudes rezultātiem pārbaudes vadītāja parakstītajā galīgajā ziņojumā, ko ECB nosūta pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai (vai tās mātesuzņēmumam; sk. 2.2.3. sadaļu "Ziņošanas posms"). Pēc tam pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek nosūtīts pēcpārbaudes pasākumu vēstules projekts vai lēmuma projekts, norādot ieteikumus vai uzraudzības pasākumus, kas jāīsteno iestādei. Pārbaudei pakļautā juridiskā persona var apspriest pēcpārbaudes pasākumu vēstules projektu beigu sanāksmē, kuru vada KUK koordinators un kurā piedalās pārbaudes vadītājs. Ja tiek pieņemts uzraudzības lēmums, attiecībā uz kuru vēlākā posmā tiek atvēlēts oficiāls periods, kurā ir spēkā tiesības tikt uzklausītam, beigu sanāksmi parasti nerīko.

3.3.2. Uzraudzības iestādes gaidas attiecībā uz pārbaudei pakļautajām juridiskajām personām

Profesionālie darba apstākļi

Pārbaudei pakļautajām juridiskajām personām jāveic vajadzīgie pasākumi, kas ļauj pārbaudes komandai pilnā apmērā īstenot tās izmeklēšanas pilnvaras, kā aprakstīts VUM regulas III nodaļas 1. iedaļā. Īpaši tām jānodrošina pārbaudes komandas locekļu piekļuve visiem izmeklēšanai vajadzīgajiem dokumentiem, kā arī visiem kvalificētajiem darbiniekiem, kuri var sniegt nepieciešamo informāciju.

Pārbaudes laikā nodrošināto dokumentu konfidencialitāte

Tiek gaidīts, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem saglabās ECB vai VKI pārbaudes procesa un pēcpārbaudes pasākumu ietvaros nodrošināto dokumentu konfidencialitāti. Līdzīgi arī pārbaudes vadītājs atbild par pārbaudei pakļautās juridiskās personas nodrošināto dokumentu konfidencialitātes saglabāšanu.

Saziņa pārbaudes laikā

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jāinformē pārbaudes vadītājs par jebkādiem ar šo norādījumu īstenošanu saistītiem sarežģījumiem, īpaši, ja tie varētu ietekmēt pārbaudes komandas darba plānu vai pārbaudes ilgumu. Pārbaudes vadītājam jāziņo ECB un attiecīgajai VKI par šādiem sarežģījumiem un to iespējamo ietekmi uz pārbaudes ilgumu un rezultātu.

3.3.3. No pārbaudei pakļautās juridiskās personas pārstāvja pārbaudes laikā sagaidāmā sadarbība

Lai nodrošinātu izmeklēšanu, pārbaudei pakļautā juridiskā persona un pārbaudes vadītājs pārbaudes sākumā vienojas par praktiskajiem aspektiem, piemēram, fizisko piekļuvi telpām, informācijas pieprasījumiem un sanāksmēm.

Darba apstākļi

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jānodrošina pārbaudes komandai piemēroti darba apstākļi, piemēram (bet ne tikai), droši biroji, individuālas darbstacijas, interneta piekļuve, tālruni u.c. piemērotā un slēdzamā telpā, kas atrodas pārbaudāmo vietu tuvumā.

Pārbaudes komanda var lūgt izveidot vienu vai vairākus e-pasta kontus juridiskās personas e-pasta sistēmā, lai nodrošinātu vienkāršāku sanāksmju organizēšanu un jebkuru nepieciešamo dokumentu iesniegšanu. Pārbaudes beigās pārbaudes komanda var lūgt pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai nodrošināt tās e-pasta kontu satura kopiju.

Pieprasītās informācijas sniegšana

Pārbaudes komandas pieprasītie dokumenti jānodrošina elektroniskā formātā, kā arī papīra formātā, ja to pieprasa komanda.

Pārbaudes komandas ērtībai pārbaudei pakļautās juridiskās personas informācijas sistēmā vai arī drošā koplietojamā diskā var izveidot mapi, kuru iedala tematos un

kurai tiek nodrošināta komandas piekļuve, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu datu apmaiņu.

Pārbaudei pakļautās juridiskās personas darbinieku pieejamība

Tiek gaidīts, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas augstākā līmeņa vadība, kā arī tās darbinieki savlaicīgi un bez nevajadzīgas kavēšanās atsauksies uz pārbaudes komandas pieprasījumiem sniegt intervijas vai nodrošināt informāciju. Attiecībā uz šiem pieprasījumiem jānodrošina godprātīga sadarbība, tūlītēja reakcija un kompetence.

Atbildes uz informācijas pieprasījumiem rūpīgi jāapsver un jāsniedz atbilstoši saskaņotajiem termiņiem. Attiecīgajām personām jāinformē arī pārbaudes komandas locekļi par jebkādu būtisku saistītu informāciju, pat ja komandas locekļi to nav skaidri pieprasījuši.

Tiek gaidīts, ka pārbaudei pakļautās juridiskās personas nodrošinās nepieciešamos dokumentus un failus iespējami ātri (ja tie pieejami uzreiz) vai arī saprātīgā termiņā atbilstoši pārbaudes vadītāja pieprasījumam. Pārbaudes vadītājam jāizvērtē pārbaudei pakļautās juridiskās personas grūtības saistībā ar pārbaudes termiņu ievērošanu un jāiesniedz informācijas pieprasījumi prioritārā secībā.

Sanāksmju organizēšana

Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jāpalīdz organizēt sanāksmes ar kontaktpersonām, ar kurām pārbaudes komanda vēlas tikties. Šie sadarbības partneri var būt jebkura līmeņa iekšējas vai ārējas iesaistītās personas, īpaši konsultanti vai ārpakalpojumu sniedzēji. Pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai jānodrošina, ka visas pārbaudes komandas pieprasītās intervijas notiek iespējami drīz.

Pārbaudei pakļauto juridisko personu pārstāvju amata līmenis

Tiek gaidīts, ka sanāksmēs, kurās tiek apspriesta pārbaudei pakļautās juridiskās personas stratēģija vai darbības politika, tiek nodrošināta attiecīgā vadītāja (sk. 2.2.2. sadaļu "Atklāšanas sanāksme") klātbūtne vai pārstāvība pietiekami augstā vadības līmenī. Pārbaudes vadītājs var sīkāk norādīt personas, kurām jāpiedalās sanāksmēs. Attiecīgā vadītāja klātbūtne īpaši nepieciešama atklāšanas sanāksmē, kā arī sanāksmēs, kurās tiek prezentēti pārbaudes komandas konstatējumi un KUK koordinators ieteikumi, t.i., pārbaudes noslēguma un beigu sanāksmē.

Kontaktpersonas iecelšana

Pārbaudes vadītājs var pieprasīt, lai tiktu noteikta kontaktpersona, kas ieņem pietiekami augsta līmeņa amatu pārbaudei pakļautās juridiskās personas organizatoriskajā struktūrā, lai nodrošinātu, ka pārbaudes komandas prasības tiek atbilstoši un savlaicīgi apstrādātas un ka komanda var tiešā veidā sazināties ar pareizajām personām. Kontaktpersona var atvieglot sadarbību starp pārbaudes komandu un pārbaudei pakļauto juridisko personu.

Šajā gadījumā pārbaudei pakļautajai juridiskajai iestādei jāieceļ kontaktpersona, kas ieņem atbilstoši augstu stāvokli funkcionālajā un hierarhijas ziņā, kuras uzdevums ir būt kontaktā ar pārbaudes komandu. Šīs personas stāvoklim jābūt tādām, lai tā varētu veikt nepieciešamos pasākumus un organizatorisko darbu saistībā ar intervijām un informācijas pieprasījumiem. Pārbaudei pakļautās juridiskās personas pienākums ir nodrošināt ieceltās personas vai, ja nepieciešams, personas, kas to aizstāj, pieejamību parastajā darba laikā, lai novērstu pārbaudes aizkavēšanos vai iespēju, ka tā netiek veikta.

Taču jebkurā gadījumā, kad pārbaudes vadītājs uzskata to par nepieciešamu, jebkurai komandas loceklim ir iespēja tiešā veidā sazināties ar jebkuru citu juridiskās personas darbinieku un noturēt tikšanos bez kontaktpersonas piedalīšanās.

3.4. Pārbaudes laikā izmantotā valoda

VUM pamatregulas 24. pantā noteikts, ka uzraudzītās iestādes un jebkuras citas juridiskās vai fiziskās personas, uz kurām individuāli attiecas ECB uzraudzības procedūras, var piekrist rakstiskajā saziņā izmantot vienu oficiālo ES valodu, t.sk. attiecībā uz ECB uzraudzības lēmumiem. Ja uzraudzītā grupa izvēlas vienu oficiālo valodu, kuru visa grupa izmantos saziņā ar ECB, tai vēstulē KUK koordinātoram jānorāda valoda, kuru tā vēlas izmantot.

Pārbaudes sākumā efektivitātes labad ar pārbaudes vadītāju jāvienojas par darba valodu.

Pārbaudes ziņojuma valoda

Eiropas banku uzraudzības darba valoda ir angļu valoda. Tādējādi pārbaudes ziņojums, kuru sagatavo pārbaudes beigās, ECB un pārbaudei pakļautajai juridiskajai personai tiek sniegts angļu valodā. Ja pārbaudei pakļautā juridiskā persona vienojusies ar ECB par alternatīvas oficiālās ES valodas izmantošanu saskaņā ar VUM pamatregulas 24. panta 2. punktu, ECB nodrošina ziņojuma tulkojumu iestādes izvēlētajā valodā. Efektivitātes labad un lai paātrinātu procesu, pārbaudei pakļautā juridiskā persona var uz *ad-hoc* pamata un neietekmējot nākotnes procedūras izvēlēties neizmantojot tiesības saņemt ziņojuma projektu izvēlētajā valodā.